

gladii) especialment el cap d'un home: accs. garantides pels dos lexicògrafs cabdals: el Djauharí (a. 1002) i el Firuzabadí (Freytag III, 484a). I ells mateixos també registren el de 'cim muntanyós' («vertex montis, collis»).

En l'ús magrebí l'acc. més divulgada és la de «vaso ---» (*PAlc.*, 137.16) o «toute amphore»; però, com expliquen Brunot, Colin i Levi-Provençal (*Hisba* 59), és partint d'aquestes gerres allargassades que s'arribà a «tête allongée par le haut», i després 'cap o cim de muntanya'; Lerchundi testifica l'acc. «cumbre de monte» en el Marroc; i fins a Orient, el dicc. de Cañes troba *qulla^t al-ğabal* 'cim de muntanya'. Brunot dóna una frase on és «la tête nue d'un homme» (*Textes Arabes de Rabat* II, 666). També el nostre *RMa* no sols dóna «*qull*: acumen» (leg. cacumen?) (163b) sinó també *qulla* en altres passatges (419.6f, 276f).¹ Pel que fa a *quláyla* no és sols el diminutiu de *qulla* a esperar, segons el sistema; sinó positivament documentat per Dozy, Beaussier i *PAlc*; i tant a Aràbia²⁰ (Hess, 47), com a Algèria (*GAlg.*, 209b), consta com a nom de dona, sens dubte 'caparró': sobrenom aciaciatu.

Què cal més per demostrar l'etim. d'un cap, com el cap de Cullera que té una punta de 129 m. alt., caient²⁵ escarpada directament sobre la mar: veg. el mapa oceanogràfic reproduït en el *GGRV*, p. 838. La *-ll-* en lloc de *-l-* es pot justificar vàriament: intensiu de l'àr. vg. potser (cf. menorq. *calloques* < moss. *qalúqa* CLOCCA amb anaptixi, cit. en *DECat* v, 242a24, on ja³⁰ vaig indicar lacònicament aquesta etim. aràbiga de Cullera); o bé simplement la infl. bastant òbvia del romànic COLLIS (aquell cat. *collet*, supra): llavors, duplicada la *-ll-*, ja era forçós que la dissimilació havia d'alterar l'altra *l* més dèbil, sense que calgués la influència cooperadora del sufix romànic *-airal-era*, naturalment imminent així com així. Però aquí observaré que la forma que testifica *PAlc* per a aquest diminutiu en àrab granadí és justament *colláyla* (138a8) amb la *ll* ja geminada en àrab, repetida en el plural⁴⁰ *collaylît*.

No és, doncs, una errada. Es comprèn que la influència del primitiu *colla* «cántaro» era tan forta, que contagià la duplicació al seu diminutiu. Llavors pot ser molt bé que ja hi hagués *qullaila* 'caparró, petit cim'⁴⁵ punxegut, collet', en ús comú en l'àrab valencià; i en aquesta forma la dissimilació en *qulláyla* era enterament inevitable. Quant a aquella grafia *qulbajra* del ms. de Casiri, que hem vist més amunt, esmenada per Seybold, posats a esmenar, hauria valgut més, ben cert, fer-ho en *qulláyla*: car també el *lam* té la mateixa figura que un *ba*, només que amb el capciró més allargat: puix que tenim el testimoni d'aquesta *ll* doble en *PAlc.*; cert que la geminada es marca normalment mitjançant el diacrític *tešdid*: però és ben concebible que tractant-se de representar un NL hom volgués assegurar-se més de la pron. correcta i real amb *ll* doble repetint la lletra *l*; i que el copista (probablement no andalussí i no coneixent aquest lloc estranger) justament per aqueixa grafia anòmala sense *tešdid*⁶⁰

vagi canviar el segon *lam* en un *ba*. Com a apèndix a l'art. *Culla*, he documentat *Colèla* i *Colera*, NLL dels Ports de Morella, provinents del mateix dim., i *Gibalcolla* 'muntanya del cim' (potser per haplogia de *ğábäl alqúlla*).

¹ Hi ha bastantes errades en aquest passatge (i en tota la part ll. cl.): *facere* a la mateixa línia havia d'anar a la 163.6f.; *qafz* per *qafr* a 163a7. La ratlla precedent i la següent han quedat il·legibles en el ms.

Culzer, V. *Covil* i *Er Cunagra*, V. *Coanegra*

CUNIT

Poble en el litoral del Baix Penedès, a mig camí de Vilanova al Vendrell.

PRON. POP.: *kunit* (a Bellvei i a Castellet, 1954, xiv, 14, 116).

MENCIONS ANT. El trobem sobretot com a nom de barons nobles que devien venir d'allí o posseir-lo (vistos els noms i el context); 1177: «Dalmaci i Guillem de *Conilt* et B. de *Villafranca* --- Sig. Dalmaci de *Conilt*, Si. G. de *Conilt* --- *Avincone* --- *Calaph* ---»¹ sobre unes terres d'Eramprunyà (*Cart. St. Cu.* III, p. 267; i Mas, *NHBna.* VI, 29); 1188: el mateix en doc. de l'any següent: «Si. Dalmaci de *Cunido* --- *Cunido*» (ib. III, p. 314), i en un altre de 1188: «Si. Dalmaci de *Cunid* --- *Cunid*» (ib. III, 315); 1198: Dalmaci de *Cunit* (*Cart. de Poblet*, p. 165); 1259: Dalmati de *Cunit* (en un doc. de Vic) (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 445). En fi, com a nom del poble: 1359: *Conit* (*CoDoACA* XII, 33). En aquest segle seguia essent nom d'un llinatge noble (a Barcelona, *CoDoACA* XXXIX, 23).

Hi ha encara una menció més antiga, que per l'entorn i per la forma no és tan clara, però que sembla confirmada per la forma de 1177, i per les de NLL llunyans d'origen potser connex: *Conil* andalús i *Onil* valencià, que per tant caldrà estudiar en apèndix.

És en doc. de 1024, un «*Mironis Cunid*» que junt amb els seus parents dóna al monestir de St. Cugat, un alou, però en firmar, escriu «*Mironis Cunit*» amb *-l-*: seria un alou del Vallès car hi ajuten *Octaviano* (= St. Cugat), *Ripollet* i *Arraona* (= Sabadell), tot plegat dins el vast terme antic de Terrassa (*Cart. St. Cugat*, § 495, II, 145f. i 146.25). ¿Hi hauria err. (tip. o altra), com n'hi ha en aquest cartulari? Però és en un pergami conservat també orig.; i justament aquesta *l* apareix confirmada per la *l* repetida en la menció de 1177 (de la pertinença de la qual no dubtarem essent del conegut Dalmat de Cunit); i per les formes que exposarem junt amb els dos NLL que he anunciat.

CONIL és una vila de 9000 hab. en la costa al SE. de Cadis, 5 k. abans del Cap Trafalgar, a on desaiqua un «río *Salado*». Aquest nom, llevat de la inicial, coincideix amb